

Examenul de bacalaureat 2012
Proba E. c)
Proba scrisă la Istorie

Varianta 9

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil ordine și securitate publică (licee ale M.A.I.), specializarea științe sociale; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÊTEL

(30 punct)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szövegeket:

A. „A belpolitikában Șerban Cantacuzino (fejedeleme), már Bécs ostromától az Osztrák Császárság fele irányult [...]. Politikai tervei között szerepelt a Balkán-félszigeten egy általános törökellenes felkelés kirobbantása. [...] Ha a törökellenes felkelés a Balkánon nem valósul meg, a császári hadak 1688-as győzelmei hozzájárultak az osztrák fennhatóság elismeréséhez, kormányzási elveinek megfelelően. Ezeket a Bécsi Udvarral újra megerősíti, kihangsúlyozva Havasalföld (*Țara Românească*) függetlenségét, teljes belpolitikai hatalmat, vallásszabadságot, az ország régi hagyományainak tiszteletben tartását és a török uralom alatt levő területek visszaszolgáltatását. Az osztrákok nem voltak hajlandók ezt teljes egészében elfogadni, mert a Havasalfölddel (*Țara Românească*) szembeni politikájukban a nemesi rendszert támogatták. Elismerték a függetlenségét, és erre alapozva, Șerban Cantacuzino tiszteletreméltó küldöttséget küld a szerződés aláírására.

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *România történelme*)

B. „Azért hogy kivédje azt a veszélyt Moldvára (*Moldova*), amelyet Lengyelországnak a területcsatoló törekvései jelentettek, Constantin Cantemir (1685-1693) fejedelem az osztrákokkal titkos szerződést kötött (1690), hogy együtt harcoljanak a törökökkel, akkor amikor a császári csapatok elérik majd Brăila-t. Ennek fia, Dimitrie Cantemir (1710-1711) török segítséggel került trónra, azzal a reménységgel, hogy megállítja Oroszország hódító politikáját. Ez azonban, meggyőződve a Birodalom visszafordíthatatlan hanyatlásáról és lenyűgözve az északi háborúban győzedelmeskedő Oroszország politikai és katonai felemelkedésétől, politikai szerződést kötött vele. [...]

Oroszország katonai felkészületlensége miatt vereséget szenvedett a Stănilești-i (1711) csatában. Következményei mindkét Kárpátokon (*Carpați*) kívüli országra jelentősek voltak. [...] A katonai és politikai erőviszonyok módosulása a Portát arra késztették, hogy Moldvában (*Moldova*) (1711) és Havasalföldön (*Țara Românească*) (1716) egy szigorúbb ellenőrzésű politikai rendszert vezessen be, a fanarióta uralmat.”

(Gh. Platon a *Románok történelmében*)

A szövegek alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezétek meg a B szövegben megnevezett csatát.	2 pont
2. Pontossítsátok a századot, amelyre az A szöveg vonatkozik.	2 pont
3. Említetek meg egy-egy fejedelmet, az A és B szövegekből.	6 pont
4. Írjátok a vizsgalapra azt a betűt, amely szerint a fejedelem kormányzásának egyik elve a függetlenség volt.	3 pont
5. Írjátok a vizsgalapra a B szövegből kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van.	7 pont
6. Mutassatok be a XIV - XVI. századokból két konfliktust, amelyekben a románok részt vettek.	6 pont
7. Említetek meg egy hasonlóságot két olyan diplomáciai esemény között, amelyeknek részesei voltak a XIV - XVI. századi román térség politikai vezetői.	4 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi szöveget:

„A 91 képviselő (1866) július 11-én egyöntetűen fogadta el az alkotmányt, amelyet másnap Károly szentesített.

[...] Az 1866-os alkotmány [...] korlátozta az uralkodó jogköreit egy alkotmányos uralkodó jogköreire, képviseleti kormányzást írt elő és a minisztereket felelőssé tette cselekedetükért és megalapozta a hatalom szétválasztásának elvét. Megfogalmazta az állampolgárok jogait és szabadságait, akiknek ezentúl biztosítva volt a törvény előtti egyenlőség, a lakhely sérthetetlensége és a személy védelme bármilyen önkényes házkutatás és letartóztatás ellen. Ezen jogok gyakorlása idővel, a hatóságok alkalmankénti áthágásai ellenére is, nagy létszámú tömeget vonzott a politikai folyamatba és a gondolat szabadságának biztosításával, különösen a sajtón keresztül, nagymértékben hozzájárult egy demokratikus közvélemény kialakulásához. [...]

Az 1866-ban bevezetett parlamentáris rendszer bizonyos szempontból különbözött (Alexandru Ioan) Cuza Statútumától. [...] A kétkamarás törvényhozó testület megmaradt, de az új Szenátus választva és nem kinevezve lesz. [...] A törvényhozó testület elnyerte azt a jogot, hogy [...] kérdőre vonja a minisztereket.”

(K. Hitchins, *Románia 1866 – 1947*)

Az adott szöveg alapján válaszoljatok az alábbi követelményekre:

1. Nevezzétek meg a szöveg alapján azt az uralkodót, aki a Statútum alapján kormányzott. **2 pont**
2. Pontosítsátok a szöveg alapján az alapokmányban megfogalmazott egy kormányzási elvet. **2 pont**
3. A szöveg alapján említsétek meg a politikai vezetőt és az általa 1866-ban elfogadott alapokmányt. **6 pont**
4. A szöveg alapján említsétek meg a törvényhozó testületre vonatkozó két információt. **6 pont**
5. Az adott szöveg alapján fogalmazzatok meg egy szempontot az állampolgárok jogaira és szabadságaira vonatkozóan, alátámasztva az adott szöveg két információjával. **10 pont**
6. Érveljétek egy releváns történelmi eseménnyel, azon kijelentés mellett, miszerint a modern román állam a nemzetközi kapcsolatokban való részvételével erősödött meg a XX. század első felében. (Pontozzák az érvelés meggyőző erejét, a megfelelő történelmi esemény használatát, valamint az ok-okozati viszonyt és a következtetést kifejező szavak használatát) **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy körülbelül két oldalas esszét a háború utáni Románia (*România*) politikájáról, figyelembe véve:

- a sztálinista és a nemzeti-kommunizmus időszakainak egy-egy belpolitikai tevékenységének megemléztetését és ezek között egy hasonlóság megemléztetését;
- Románia (*România*) által megvalósított egy hidegháborús történelmi eseménynek a bemutatását és ennek az eseménynek a román államra gyakorolt egy következmény megemléztetését;
- a nemzeti-kommunista politikai rendszer megszüntetése egy okának megemléztetését;
- egy nézőpont megfogalmazását a romániai demokratikus gyakorlatokra vonatkozóan, a XX. század második feléből, és ennek alátámasztását egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozzák a **megfelelő történelmi nyelvezet** használatát, a bemutatás **szerkezetét**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelését, a megfogalmazott szempontok **történelmi érvekkel** való alátámasztását (az érvelés meggyőző erejét, amit a megfelelő történelmi esemény, az ok-okozati viszonyt és a következtetést kifejező szavak használata biztosít), a történelmi események **kronológiai/logikai sorrendjének** a betartását, a meghatározott **terjedelmi követelményeknek való megfelelést**.